

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.

3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-Regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag of ieder kolon toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag of de vertaling van een kolon worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.

Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag of kolon is.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord of een kolon geheel juist is vertaald, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord of een kolon gedeeltelijk juist is vertaald, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag of de vertaling van een kolon niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, redenen, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, redenen, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 100 scorepunten worden behaald.

Het aantal scorepunten is de som van:

- a. 10 scorepunten vooraf;
- b. het aantal voor de beantwoording van de vragen en voor de vertaling toegekende scorepunten;
- c. de extra scorepunten die zijn toegekend op grond van een beslissing van de CEVO.

6 Het cijfer van het centraal examen wordt verkregen door het aantal scorepunten te delen door het getal 10.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Latijn VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt / worden gebracht.

2 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

3 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolom.

4.1 Antwoordmodel voor de vragen

Antwoorden	Deel- scores
Tekst 1	
Maximumscore 2	
1 ☐ opifex rerum (mundi melioris origo) (regel 79) satus Iapeto (regel 82) Onjuist: tellus	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
2 ☐ de mens / homo	
Maximumscore 2	
3 ☐ opifex (rerum) (regel 79)	
Maximumscore 2	
4 ☐ quod dominari in cetera posset (regel 77) (in effigiem) moderantum cuncta deorum (regel 83).	<u>1</u> <u>1</u>

Antwoorden	Deel-scores
Tekst 2	
Maximumscore 2	
5 ☐ vestibus intexto Phrygiis spectabilis auro (regel 166) – immensae opes (regel 181) formosa (regel 167) – digna dea facies (regel 182) Niet fout rekenen: turba comitum (regel 165) – septem totidem (regel 182–183)	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 1	
6 ☐ De woorden <i>inmissos capillos</i> vallen als het ware links en rechts over de beide schouders / de beide schouders zijn door het woordje <i>per</i> gescheiden, zoals het hoofd tussen de beide schouders staat.	
Maximumscore 2	
7 ☐ pariturae (regel 187)	
Maximumscore 1	
8 ☐ Delos.	
Maximumscore 2	
9 ☐ Niobe acht zich boven het lot verheven / stelt zich op één lijn met de goden. Dat getuigt van hoogmoed, hybris. Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 1	
10 ☒ A	
Maximumscore 2	
11 ☐ Zij vreest niet meer vereerd te zullen worden (regel 206–209). Zij voelt zich gekwetst door Niobe's minachting voor haar kindertal (regel 210–213). Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>1</u> <u>1</u>
Tekst 3	
Maximumscore 3	
12 ☐ Ovidius bedoelde daarmee dat de Metamorfofen een doorlopend gedicht was. Hij ordende daartoe de verhalen binnen het thematisch kader van de gedaanteveranderingen te beginnen met de schepping van de wereld en eindigend met de vergoddelijking van Caesar. Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>1</u> <u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 3	
13 ☐ Door het verhaal over Europa wordt een soepele (thematische) overgang bewerkt van het einde van het tweede boek naar het begin van het derde boek. Na de schaking van Europa gaat haar broer / Cadmus op zoek naar zijn zus en zo belandt hij in Griekenland; daar zal hij de stad Thebe stichten / daarmee brengt Ovidius een overgang tot stand naar de Thebaanse sagenkring. Of woorden van overeenkomstige strekking. In het antwoord moeten de volgende drie elementen voorkomen: de schaking van Europa (aan het einde van boek 2) de komst van haar broer / Cadmus naar Griekenland (aan het begin van boek 3) de stichting van de stad Thebe / de Thebaanse sagenkring.	<u>1</u> <u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 1	
14 ☐ De Alexandrijnse literaire traditie wordt gekenmerkt door het demonstreren van geleerdheid (waarvan hier het ingewikkeld formuleren van geografische gegevens een voorbeeld is).	

Maximumscore 1

15 ■ c

Maximumscore 2

- 16 □ De beschrijving van de verheven goddelijke macht van Jupiter staat in scherp contrast met zijn wat potsierlijke voorkomen als loeiende stier.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

- 17 □ Grote hoorns zouden Europa angst hebben aangejaagd en Jupiter wilde haar nu juist verleiden door zijn vriendelijke voorkomen.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 18 □ De hoogste vorm van schoonheid wordt niet bereikt door de natuur maar door de kunst / kunstvaardigheid / het ambachtelijk kunnen.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

- 19 □ anafoor / repetitio / iteratio / herhaling.
Onjuist: alliteratie / assonantie.

Maximumscore 2

- 20 □ 1 scorepunt per goed gescandeerde regel toekennen.

Maximumscore 2

- 21 □ In regel 872 benadrukt het feit dat het vers alleen uit dactyli bestaat de snelheid van de schaking. 1
Het volgende vers begint met drie lange lettergrepen (die tevens de afsluiting van de zin vormen), waarmee wordt uitgedrukt dat het tempo lager wordt wanneer Jupiter in zijn opzet is geslaagd / wanneer hij eenmaal op volle zee is. 1
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

- 22 □ Regel 843–844.

Tekst 4 en tekst 3**Maximumscore 2**

- 23 □ list'ge oogen (regel 13) 1
Zowel listige ogen als *falsa vestigia* hebben betrekking op de misleiding van Europa door Jupiter. 1
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 5**Maximumscore 1**

- 24 □ de Menaden / de volgelingen van Dionysus / Bacchus / de Bacchanten.

Maximumscore 1

- 25 □ De moord op / dood van Orpheus.

Tekst 6**Maximumscore 1**

- 26 □ Pythagoras

Maximumscore 1

- 27 Tomi
Goed rekenen: Constanza

Afbeelding**Maximumscore 1**

- 28 De scène waarin Deucalion en Pyrrha uit de stenen die zij werpen / geworpen hebben mensen zien groeien.

4.2 Antwoordmodel voor de vertaling

Op het formulier voor de corrector de scores per kolom invullen bij de nummers 29 tot en met 52.

NB Het vertalen van het narratieve praesens / praesens historicum met een Nederlandse verleden tijd dient niet fout gerekend te worden. Wanneer in kolom 33, 42 t/m 47, 49 en 52 het imperfectum, perfectum of plusquamperfectum met een tegenwoordige tijd worden vertaald, telkens 1 scorepunt in mindering brengen tot een maximum van 4 scorepunten.

Kolon 29**Maximumscore 2**

Ille quidem vult plura loqui,
Hij wil weliswaar (nog wel) meer (dingen) zeggen / spreken,

zij wil weliswaar meer zeggen
dat meerdere
met zijn gezicht / blik
dat er meer gezegd wordt

0
0
0
0

Kolon 30**Maximumscore 2**

sed lingua repente in partes est fissa duas;
maar zijn tong is plotseling in twee delen / tweeën gespleten;

met / door de / zijn tong
taal / landtong
met / door zijn onverwachte tong
kruipen / herhalen
bevalling
twee tongen zijn gespleten
er zijn spleten

0
0
0
0
0
0
0

Kolon 31**Maximumscore 3**

nec verba loquenti sufficient,
en als / wanneer hij spreekt / probeert te spreken / sprekend, staan hem geen woorden ter beschikking,

Niet fout rekenen: de sprekende
maar niet
zweep / zweepslag
voor zijn welbespraaktheid
sprekenden / sprekers
gesproken woorden

2
0
0
0
0

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 32	
Maximumscore 2	
quotiensque aliquos parat edere questus, sibilat; en zo dikwijls als / telkens wanneer hij van plan is / zich gereed maakt om (enige / zekere) klachten / een klacht te uiten, sist hij;	
iemand	<u>0</u>
gehoorzamen / voortbrengen	<u>0</u>
eten	<u>0</u>
hij verschaft zich (er) enige(n) om klachten te uiten	<u>0</u>
Kolon 33	
Maximumscore 2	
hanc illi vocem natura reliquit. deze stem / dit geluid heeft / had de natuur hem (nog) gelaten / overgelaten.	
voor haar	<u>0</u>
hij verliet haar voor hem	<u>0</u>
zij hebben / hij heeft deze stem van nature gelaten	<u>0</u>
woord	<u>0</u>
vastbinden	<u>0</u>
Kolon 34	
Maximumscore 3	
Nuda manu feriens exclamat pectora coniunx: (Zich) met haar hand op de / haar naakte borst(en) slaand, roept zijn echtgenote uit:	
naakte echtgenote	<u>2</u>
met blote / naakte hand	<u>1</u>
doorborend	<u>1</u>
dragend	<u>0</u>
haar echtgenoot	<u>0</u>
Kolon 35	
Maximumscore 1	
„Cadme, mane, „Cadmus, blijf,	
morgen (vroeg)	<u>0</u>
hand / schim	<u>0</u>
Kolon 36	
Maximumscore 2	
teque, infelix, his exue monstris! en (jij), ongelukkige, ont DOE je van dit monsterlijke uiterlijk / leg dit monsterlijke uiterlijk af!	
bedek	<u>0</u>
ruk / trek dit monsterlijk uiterlijk uit	<u>1</u>
uitbranden	<u>0</u>
met / door / aan / voor het monsterlijk uiterlijk	<u>0</u>
dit ongelukkige monsterlijke uiterlijk	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 37 Maximumscore 1 Cadme, quid hoc? Cadmus, wat is dit / waarom dit?	
hier / hierdoor / hiermee	<u>0</u>
Kolon 38 Maximumscore 1 Ubi pes? Waar is je voet? / Waar zijn je voeten?	
zodra / toen / daar	<u>0</u>
voetvolk / voetknecht	<u>0</u>
Kolon 39 Maximumscore 2 Ubi sunt umerique manusque et color et facies et, (kolon 40), omnia? Waar zijn (en) je schouders en je hand(en) en je kleur en je gezicht en (waar is) alles (gebleven)?	
zodra / toen / daar	<u>0</u>
Indien ook in kolon 38, hier opnieuw fout rekenen.	
vochtig / vocht	<u>0</u>
schim / schare	<u>0</u>
maken / doen / fakkel	<u>0</u>
allen / voortekens	<u>0</u>
Kolon 40 Maximumscore 1 dum loquor, terwijl ik spreek,	
zolang als / totdat / mits	<u>0</u>
Kolon 41 Maximumscore 3 Cur non me quoque, caelestes, in eandem vertitis anguem?" Waarom, hemelgoden, veranderen jullie ook mij niet in eenzelfde / zo'n slang?"	
Niet fout rekenen: een slang / dezelfde slang	
met / door iedereen	<u>0</u>
waarom veranderen de hemelbewoners ook mij niet	<u>0</u>
de hemelbewoners veranderen ook in dezelfde slang	<u>0</u>
die / deze slang	<u>1</u>
jullie wenden je naar / tot	<u>0</u>
Kolon 42 Maximumscore 1 Dixerat; Zo sprak zij / heeft / had zij gesproken / zij heeft / had gesproken;	
hij had gesproken	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 43	
Maximumscore 2	
ille suae lambebat coniugis ora hij likte het gezicht / de mond van zijn vrouw	
kust / strand	<u>0</u>
die echtgenoot likte zijn (eigen) gezicht	<u>0</u>
hij likte zijn vrouw met zijn mond	<u>0</u>
Kolon 44	
Maximumscore 1	
inque sinus caros, (kolon 45), ibat en hij vlijde zich aan haar geliefde borst	
caros niet vertaald duur	<u>0</u> <u>0</u>
Kolon 45	
Maximumscore 1	
veluti cognosceret, alsof hij die / haar (her)kende,	
Niet fout rekenen: had herkend zoals	<u>0</u>
alsof zij hem herkende	<u>0</u>
zou kunnen / kon / moest (her)kennen	<u>0</u>
Kolon 46	
Maximumscore 2	
et dabat amplexus en (hij) gaf (haar) omhelzingen / een omhelzing / en hij omhelsde haar	
omhelzend / omhelsd hebbend zij gaf	<u>0</u> <u>0</u>
Kolon 47	
Maximumscore 2	
assuetaque colla petebat. en (hij) zocht / ging naar de / haar gewone / vertrouwde hals / nek.	
halzen / heuvel(s)	<u>0</u>
zij zocht zijn hals	<u>0</u>
met zijn vertrouwde hals zocht hij (haar)	<u>0</u>
aanvallen	<u>0</u>
Kolon 48	
Maximumscore 2	
Quisquis adest – (kolon 49) – terretur; Alwie aanwezig is / er bij staat, wordt bang / schrikt / wordt verschrikt;	
verschijnen / opmerkzaam zijn	<u>1</u>
wie? / ieder	<u>0</u>
helpen	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 49	
Maximumscore 1	
– aderant comites – – er waren metgezellen / vrienden aanwezig / hun metgezellen / vrienden waren aanwezig –	
helpen / toevoegen / verschijnen / opmerkzaam zijn	<u>0</u>
Indien ook in kolon 48 fout, hier opnieuw aanrekenen. vriendelijk / vriendelijkheid	<u>0</u>
Kolon 50	
Maximumscore 2	
at illa lubrica permulcet cristati colla draconis, maar zij streelt de glibberige hals / nek van de van een kam voorziene slang / draak,	
en	<u>1</u>
glibberig streelt zij	<u>0</u>
met / door / bij de hals / nek	<u>0</u>
halzen / heuvel(s)	<u>0</u>
Indien ook in kolon 47, niet opnieuw fout rekenen.	
Kolon 51	
Maximumscore 3	
et subito duo sunt iunctoque volumine serpunt, en plotseling zijn er twee en zij kruipen (daar) gezamenlijk voortkronkelend,	
Niet fout rekenen: en plotseling waren zij met hun tweeën twee zijn eronder gekropen	<u>0</u>
met zijn tweeën zijn zij ondergedoken	<u>0</u>
door dit onverwachte voorval zijn zij met z'n tweeën	<u>0</u>
plotseling zijn er twee slangen gezamenlijk voortkronkelend	<u>1</u>
voortwoekeren	<u>0</u>
Kolon 52	
Maximumscore 3	
donec in appositi nemoris subiere latebras. totdat zij binnengingen in de schuilplaats van een / het nabijgelegen bos.	
totdat zij binnengaan	<u>2</u>
zolang als	<u>1</u>
totdat schuilplaatsen in hun gedachten kwamen	<u>0</u>
op zich nemen / dragen	<u>1</u>

Einde